

« zurück blättern vor »

SZAFa subst. f., ab 1548. 1) ‘Schränk’ – ‘mebel o kształcie prostopadłościanu, mający w drzwi, a wewnątrz półki lub wieszaki’: 1548 LibMal 143, SPXVI *v Baranka na Wrocławskiej Vliczi myal Wolya schaffq wihupicz [lege: miał wolą szafę wytupić] wkhorey pyenyedzi chowane wydział.* o 1564 Mącz 307b, SPXVI *Pluteus [...] Wfzeląka rzecz z tarcic [...] / yáko yeft pulpit / fspidwas / szafá do Xiąg chowánia.* o 1585 ReszPrz 110, SPXVI *ná száfách ná drzwiách / ná listwách / ná tablicách y ftołách wáfzych pifzćie.* o (†1611) 1613 Syr.Ziel. 538, L *Na mole ruty kłaść między szaty do szafy.* o 1655 Tw.Nad.Pask. 113 *W nogach szafa wielka Z błękitnego aśpisu.* o (1737) 1973 Fontana 35 *w jednej [zakrystii] szafa z szufladami zamczysta na aparaty i kielichy.* o 1778 Kras.Pod. 2 55, L *Szafa, w niey łozko i pościel była dla służącego.* o (1889) 1950 Orzesz.Niemn. I 40, DOR *Z brzękiem kluczy otwierała szuflady kredensowej szafy.* o (1908) 1949 Żer. Dzieje II 217, DOR *W szafach i gablotach oszklonych ułożono okazy geologiczne i okazy miejscowej fauny.* – SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. 2) *szafa gra* ‘alles ist in Ordnung’ – ‘wszystko działa, idzie jak należy, wszystko w porządku’: [hapax] 1953 Twórcz.7 s.108, DOR *Obaj do spółki kradną, szkodzą. Wciągają w to innych – i szafa gra! – nur DOR (fraz. pop.).* ♦ **Etym:** nhd. *Schaff* subst. n., ‘Schränk’, GRI. ♦ **Konk:** *almarya* subst. f., bel. seit 1500, STP, zuerst geb. CN. ♦ **Der:** *szafka* subst. f., 1564 MĄCZ 37b, zuerst geb. MĄCZ; *szafiasty* adj., (1737) 1973 Fontana 36, zuerst geb. SWIL; *szafowy* adj., [hapax] 1882 Karw.Szkice 123, DOR, zuerst geb. TR; *szafsko* subst. n., [hapax] 1933 Rosen Wspom. 127, DOR, zuerst geb. DOR. ♦ Das Syntagma *szafa gra* geht auf *grająca szafa*, wörtlich ‘spielender Schränk’ (‘Musikautomat’) zurück. Das hochdeutsche Wort stammt nach GRIMM ursprünglich vom nd. *schap* subst. n. Das Femininum der polnischen Form überrascht (möglicherweise folgt es *almaria*).

« zurück blättern vor »